

BÁCSMEGYEI FÜGGETLENSÉG

A BACS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., féltre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., féltre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
Dr. JOVÁNOVITS JÓZSEF.
Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Kossuth Ferenc.

Zombor, nov. 18.

A függetlenségi és 48-as párt nagyevű elnökének és vezérének Kossuth Ferencnek tegnap ünnepelte az egész ország hatvanhetedik születésnapját. Ez alkalomból valóságos elárastották őt üdözlő táviratokkal, levelekkel és szerencsekívánatokkal. Az ünneplésből a függetlenségi és 48-as párt impozáns módon vette ki a részét a tisztelgésnél, amelyen *Thaly* Kálmán tolmácsolta a párt szerencsekívánatait.

A vezér markáns vonásokban rajzolta meg a függetlenségi és 48-as párt mai programját és nagyjelentőségű szavakban felelt az üdvözlésre.

„A mai napon megnyilatkozott bizalomból és ragaszkodásból meritek — ugymond — erőt arra, hogy hazánk szolgálatában továbbra is teljesíthessem kötelességeimet és mindaddig, amíg az uristen erőt ad a munkára, nem fogom elhagyni azt a helyet, amelyet kiszemelt számomra a gondviselés és amelyen egész erőmmel iparkodom mindig szolgálni nemcsak hazámat, hanem elveimet is. Nincsen olyan helyzet a világon, amely elveink iránti hűségemben képes lenne megtántorítani. Erős a meggyőződésem, hogy magyar hazánknak teljes erejét csak a függetlenségi elveknek diadalra jutása bírja kifejtetni.

A függetlenségi párt, mint többség váratlanul lépett az alkotás terére. Azokat a nehéz feladatokat kellett teljesítenie, amelyek egy alkotmányos többségnek kötelességét képezi és ebben a nehéz helyzetben meg kellett találnunk a helyes utat. Amint nincsenek árnyalatok a becsületben, éppen úgy nem lehetnek árnyalatok az elvekben sem. De amikor nem az elvek hirdetéséről, hanem azok megvalósításáról van szó, igen természetes, hogy az embernek számolnia kell a helyzettel és a lehetőségekkel, mert ha ezt nem teszi, ennek nem az lesz a következménye, hogy az összes elveket valósíthatjuk meg, hanem az, hogy az összes elvek közül egyetlen egyet sem valósíthatunk meg, sőt, hogy a helyzetet annyira megrosszabbítjuk, elveink megvalósításának a lehetőségét messzire kitoljuk.

A nehézségek között tehát meg kellett találnunk azt a középutat, amely abban rejlik, hogy egyrészt elveinkből nem adunk fel semmit, másrészt egész erőnket elveink azon részének a megvalósítására összpontosítjuk, amelynek a megvalósítása elé legyőzhetetlen akadályok nem gördülnek. (Éljenzés és taps.) Elveink felerésze közgazdasági jellegű, olyan, amely nincs ellentétben a létező kormányzati

alappal és amelyet a velünk szövetségben álló 67-es pártok is magukévá tehetnek, mert hisz a 67-es törvények sem zárják ki, sem az önálló nemzeti bankot, (Éljenzés.) sem az önálló vámterületet. (Éljenzés és taps.) Nincsen tehát elvi akadálya annak, hogy a velünk szövetkezett pártok is magukévá ne tegyék a mi programunknak ezt a felét, mert ha ez az anyagi fél megvalósul, a politikai másik fél nagyon előre halad a megvalósulás terén.

Amíg ezek a kérdések a függetlenségi pártnál elvi kérdések, addig a többi pártoknál oportunitási és anyagi haszon kérdése. Mivel az anyagi haszon kérdése és az oportunitás teljességgel nem mond ellent minden körülmények között az elvi álláspontnak, nem tartom lehetetlennek a kettőnek összeegyeztetését, ami által lehetségessé fog válni a mai szövetkezett pártok egymás közötti viszonyának még szorosabbá tétele. Ennek azután az lesz a következménye, hogy nemcsak egy, bár többségben lévő és hatalmas párt fogna követni a közgazdasági téren a teljes önállóságot, hanem az összes alkotmányos alapon álló pártok, ezek háta mögött az egész magyar nemzet.

Az anyagi téren azonban semmi elvi akadály nincsen ezért én a leghatározottabban ragaszkodom az önálló nemzeti bank és az önálló vámterület megvalósításához. (Hosszan tartó élénk helyeslés, éljenzés és taps.) Amennyi erő van bennem, amennyi hatalom a rendelkezésemre áll és amennyi munkakör jut a számomra: mindezt az erőt, hatalmat és munkakört oda koncentrálok, hogy elveinknek ezt a két igen fontos részét az uralkodó alkotmányos hozzájárulásával megvalósíthassam. (Helyeslés, éljenzés és taps.)

Ha ez nem sikerül, tisztelt barátaim, úgy az csak a ti támogatásokkal és az egész ország támogatásával lehetséges. (Felkiáltások: *Meg is lesz az!*) S itt lehetetlen meg nem jegyezni, hogy éppen most minden igaz függetlenségi embernek arra kell vigyáznia, hogy a függetlenségi párt ne morzsolódjék szét, (Felkiáltások: *Éljen Kossuth!*) mert csak akkor bírnak célt érni, ha egy erős és nagy falanx áll a hátunk mögött. Mindenkinek tehát valóban hazafias kötelessége, hogy egyik, vagy másik kérdésben esetleg eltérő véleményét magában leküzdje és szembe előtt tartsa azt a szent célt, hogy megvalósítsuk elveinknek azt a részét, amely hazánkat gazdaggá, mint gazdag országot boldoggá, mint gazdag és boldog s ennél fogva hatalmas országot pedig függetlenné teszi.“

Papok papok ellen. A zentai esperesi kerület papságának Felsőhegyen tartott őszi gyűlésén szóvá tették a protestáns támadásokat. Erre vonatkozólag a következő határozatot hozták: Mi nem adunk tanácsot a református szuperintendenseknek, ennél fogva kikérjük

magunknak, hogy ők írjanak elő valamit a katolikus egyház fejének, hogy a római pápa intézkedéseibe beleszóljanak.

A választójog reformja. Az új javaslat másfél millió magyar állampolgárnak ad politikai jogokat, ad olyan hozzászólást Magyarország sorsának intézéséhez, amit eddig nem élvezett. A javaslat a választójog általánosságán épült fel, amelyet az értelmiség hegemóniája érdekében csak a szavazatjog plurális volta korlátoz. A javaslat a választójog gyakorlásának keretébe bevon korlátozás és különbség nélkül minden erre érett honpolgárt, csupán a jog gyakorlatának terjedelmében állít fel különbséget az értelmiség kritikája alapján. Az alapelvvél a részletek teljes harmoniában állanak, mindenekfelett a nemzeti érdekeket tartja szem előtt.

Az újfajta árverési hirdetések.

Zombor, nov. 18.

Sűrű egymásutánban közli a hivatalos lap és a vidéki újságok hasábjai azokat az árverési hirdetményeket, melyekben a végrehajtási novella vonatkozó határozománya értelmében az árverést szenvedő neve nincs kitéve. Valóságos torzszülöttei ezek a hirdetések az íróasztal mellett okoskodó, az élet követelményeivel nem számoló jogászi bölcseségnek.

Álljon itt pár példa:

„Hirdeti végrehajtó, hogy a budapesti kir. törvényszék 78486/908. sz. végzése következtében dr. Braun Adolf budapesti ügyvéd által képviselt Hoffer és Schrantz budapesti cég javára 1602 kor. s jár. erejéig az 1908. évi július hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 3900 koronára becsült 400 kereszt buza és 1 kukoricamorzsológép nyilvános árverésen Zomborban, adós szállásán, a Sziváci-ut mentén november hó 17-én délelőtt 9 órakor eladatnak.“

Más:

A szabadkai földmivelők takarékpénztára javára 2000 kor. követelés és jár. erejéig lefoglalt különféle butorok alperesnél Zomborban, a Rókus-uton november hó 16-án délelőtt 10 órakor megtartandó bírói árverésen el fognak adatni.

Más:

A budapesti takarékpénztár javára 4460 kor. követelés erejéig alperesektől lefoglalt csikók, lovak, szekerek, takarmány Kerény községben alpereseknél november 25-én megtartandó bírói árverésen el fognak adatni.

A hirdetmény felhívja azokat, akik a vételárból való kielégítéshez elsőbbségi jogigényt formálnak, hogy ezt a végrehajtónak jelentsék be.

Már most a jogigénylők, ha a vidéken laknak, nem tudják, hogy kik ellen vezetnek árverést, az árverezni szándékozók nem tudják, hogy a Sziváci-ut mentén melyik szálláson, a Rókus-ut és a község melyik házában tartatik meg az árverés, szóval olvasunk egy árverési hirdetést, amelynek az árverést szenvedőknek

kitüntetése nélkül semmi értelme nincs és kár a pénzért, amibe a közzététel kerül.

Ha ez nem bolondgomba, akkor csak ugyan nincs bolondgomba a világon.

H I R E K.

Birói áthelyezések. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy Litthway Antal dr. albiró, zombori földink, a kovásznai járásbíróstól a hidal-mási járásbíróshoz, valamint dr. Pallai Zoltán zombori törvényszéki bíró és Lukácsy István gödöllői járásbíró saját kérelmükre kölcsönösen áthelyeztessenek.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Hauschka József újvidéki kir. kath. főgimnáziumi helyettes tanárt rendes tanárrá nevezte ki.

Uj albiró. A király Pásztor Géza nyíregyházi törvényszéki jegyzőt az apatini járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

Uj részvénytársaság. A kulai gyapjufonó- és szövőgyár részvényeinek jegyzése már annyira előre haladt, hogy az alapítók a részvényjegyzést e héten lezárják és még e hó végén összehívják az alakuló közgyűlést, mely az alapszabályok és a gyár átvételének módozataira nézve fog intézkedni. Az új részvénytársaság a gyárat tetemesen ki fogja bővíteni és már a jövő évben több száz munkás kezét fog abban foglalkoztatni.

Amerikai lap Vértésiről. A Trenton-ban, New-Jersey állam fővárosában megjelenő „Magyar Köztársaság Új Világ“ című, amerikai politikai és szépirodalmi képes hetilap a folyó évi október 24-én megjelent 43-ik számában az alábbi közleményt hozta:

A Petőfi Társaság ülése. A Petőfi Társaság szeptember hó 27-én, vasárnap délután tartotta a nyári szünet után első felolvasó ülését nagy közönség jelenlétében Herczeg Ferenc, majd Ferenczi Zoltán elnöklésével. Ez alkalommal Prém József felolvasa Vértesi Károly vendég „Amerikai nők“ című dolgozatát s a szerző, az amerikai viszonyok furcsaságaival gyakran megmosolyogtatta a hallgatókat.

Minket amerikat igen érdekel ez a hír, mert a szerzőt lapunkban közölt gyönyörű utleírásai révén sokan ismerjük és tudjuk, hogy ebben az „Amerikai nők“ című leírásban is a valóságot mutatta be a *nála* ismeretes humor megannyi jelével honfitársainknak. Mint a „Budapesti Hírlap“ írja, a felolvasó több ízben megkacagtatta a hallgatóságot; de van is itt kacagni való elég ebben az „arany országban“, bár néha sirni való is, minthogy az amerikai nőkre ugyancsak ráillik, itt is a legtöbb esetben, hogy „keresd az asszonyt.“

Halálozás. Paicsirszky Milán törekvő iparos folyó hó 15-én életének 46-ik évében Zomborban meghalt.

Szedelgés. Az országot keresztül kasul járnak a József kir. herceg Szanatorium nevében egy kis kék 60 filléres füzetel, mely „Vedekezés a tüdővész ellen“ címet viseli. A füzetet Rákosesabán nyomatták. Semmi oka sincs a jelzett címet viselni, mert a füzetkében a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesület nevében azt terjeszteni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bízott. Nevével illetéktelenül visszaélnék. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőit adják át a hatóságnak.

Eljegyzés. Weisz Mór kolozsvári kereskedő eljegyezte Grünfeld Ignác szabadtai kereskedő leányát, Flórát.

A tanár, mint kosztadó. A vallás- és közoktatásügyi miniszter egy konkrét eset alkalomból körrendeletben figyelmezteti a középiskolák tanárait, hogy diákoknak hozzájuk kosztba felvétele körül tapintatosan járjanak el, kosztos diákok tartásától lehetőleg tartózkodjanak, azonban ha ilyeneket mégis fölvesznek, eljárásuk ne viselje magán az üzletszerűség jellegét, továbbá megtiltotta, hogy egy-egy lakás és kosztadó 4 tanulónál többet tarthasson.

D. M. K. E. ülése. A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület elnöki tanácsa az elmúlt szombaton Perjessy ügyvezető-alelnök vezetésével ülést tartott, amelyen az alelnök beszámolt az egyesület működéséről. A pénzügyi helyzet feltűnő javulást mutat. Az egyesület a titeli gyermekóvónak évi ezer korona állami segítséget eszközölt ki. Könyvtárt létesített a D. M. K. E. a bajai 4. huszárezrednél, a II. esendörkerületi parancsnokságnál, a zsabylai kaszinónál, a sajkaslaki magyar olvasóköri, az alsókaboli katolikus iskolaszéknél, a mozsori katolikus olvasóköri és az újvidéki katolikus olvasóköri. Azonkívül számos ingyenes könyvtárt eszközölt ki a földművelésügyi miniszternél.

Jóteknycélú hangverseny Ujszivacon. A József Főherceg Szanatorium javára az ujszivai bizottság a zombori kaszinó egyesületi dalárda közreműködésével Ujszivacon, a községi nagyvendéglő összes termeiben folyó hó 21-én (szombaton) táncal egybekötött jóteknycélú hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. Huber K.: Fohász. Férfikar zongora- és harmónium-kísérettel. Kísérők: zongorán Marschall Béla, harmóniumon Szántó Károly. Az előforduló szólókat éneklék: Hrabovszky István és Varga Kálmán. 2. Beethoven L.: Adagio (A-dur) Op. 13. Cellón dr. Németh Artur, zongorán kíséri Tomesányi Aladár. 3. Dr. Horváth A.: Népdalegyveleg. Férfikar. Tenorszólot éneklé Weisz Mór. 4. Tarnay A.: Az alkonyat. Tenorszólot. Éneklé Hrabovszky István, zongorán kíséri Szántó Károly. 5. Népdalegyveleg. Tárogatón játssza Glöckner Károly, harmóniumon kíséri Tomesányi Aladár. 6. Seiler K.: Vineta. Férfikar. 7. Tarnay A.: Diófalomanc. Éneklé Gruda Pál, zongorán kíséri Szántó Károly. 8. Dr. Horváth A.: Mi a haza? Melodráma. Férfikar és zongorakísérettel. Szavalja Rácz Soma, zongorán kíséri Marschall Béla. Belépődíj 1 korona. Felülvezetések a jóteknycélra való tekintettel köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor.

Országos vásár. A zombori országos vásár folyó hó 22-én és 23-án lesz megtartva. Ezen országos vásárra vészmentes helyről szabályszerű marhalevéllel ellátott bármiféle haszonállat felhajtható.

Az alkohol újabb áldozatai. Rövid idő alatt Zomborban sok emberéletbe került az alkohol mértéktelen élvezete. Az egyik eszméletét veszítve, tíz napi kínlás után nyomorultul pusztul el, a másik végzetes szerencsétlenségbe sodorja önmagán kívül ártatlan családját, a harmadik büntényre temedik és bekéte felebarátját gyilkolja le és így tovább vég nélkül. A mult hét végén két újabb háborzongató alkoholos szerencsétlenség történt. A *b i e s* Milán sztapari módos gazda szombaton lefizetvén adóját, „ösi szokás szerint“ egy kis áldomásra tért be a vásártéri „polgári vigadóba“ s ott alaposan beszipva a legközelebbi vonattal haza akart utazni, de szerencsétlenségére lekészt. Mit tegyen tehát? Amugy kötyagosan neki vágott az utnak s a sinek között gyalog iparkodott Sztapár felé. Nehéz és zibongó boros fejével észre se vette az újvidéki tehervonatot, mely 8-9 óra között keresztül ment rajta. Betört koponyával s levágott lábakkal vérben fagyva találta meg a rendőri kirendeltség. — A másik szerencsétlen Dóits Sándor, Ferencsevits Miladin zombori vendéglős udvarosa, kit gazdája Baranyából jövet, utközben elvesztett. A dolog úgy történt, hogy Ferencsevits bort vásárolt be Baranyában s azt kocsival szállította haza. A jól „bekóstolt“ Dóits a hordók tetején elaludt s utközben leesvén, súlyosan megsérült. Gazdája csak akkor vette észre, hogy udvarosa hiányzik, mikor a bezdáni kapunál kapupénzt akart fizetni. Rögtön jelentést tett a rendőrségnek, mely azonnal az elvesztett kocsi keresésére indult. A Sikara utja előtti keresztnél találta meg és súlyos sérüléseivel a városi kórházba szállította, hol legalább 30 napig elmélkedhetik majd a sikerült borkóstoló felett.

Országos vásár. Bácsalmás országos vásárja e hó 23-án, hétfőn lesz megtartva. Sertések felhajtása tilos.

Eljegyzés. Fürst Izidor Budapestről eljegyezte Lederer Mihály zombori árucarnoki kárpitos és díszítő mester leányát, Erzsikét.

Katalin bál. A topolyai Polgári Olvasó-Egyet november hó 22-én ifj. Pataki József vendéglő helyiségében saját pénztára javára zártkörű Katalin bált rendez. Belépődíj személyenként 1 korona.

Dalestély. A kulai dalárda folyó hó 21-én a polgári olvasóegylet helyiségeiben táncal egybekötött dalestélyt rendez.

Mulatság. A kossuthfalvai Otthon-kör folyó hó 25-én saját pénztára javára Katalin bált rendez.

Lakodalomból a halálba. Koch Vilmos bajszentistváni lakos Csávolyon volt unokája lakodalmán. Másnap a különben vig kedélyű, 65 éves ember evés közben rosszul lett, összeesett és meghalt. A lakodalomnak természetesen rögtön vége lett. Az elhunytat Csávolyon temették el Bajszentistván és Csávoly községek nagy részvéte mellett.

SZINHÁZ.

Péntek, november 13.

Várakozással tekintettünk a mai előadás elé. Hires muzsikusként csábította közönségünket nevével. Csaltokoztunk. **A vándorlegény** olyasvalami hülyeség, ami némileg felette áll a tingli-tanglinak, de nem emelkedhetik a vásári panorámák produkciói fölé. A cselekménye roppant hasonlít azokhoz színházjátásához, melyeket a cirkusz porondján „néma képben“ mutatnak be. A zene mesteri technikája az, ami megbocsáthatóvá teszi a librettó silányságát. Barna Andor (Fülöp herceg), mint a társulat tenoristája először mutatkozott be szerepkörében. Hangja üdének és tisztán esengőnek látszik; fátyolos volt, a felsőbb regiszterekben pedig teljesen tompán hangzott. Vontatott játékát betegségek tudhatjuk be és vele ezuttal nem is foglalkozunk. Remete (Straubinger) ismét beugrott, illetve nem is ugrott be, hanem készült a szerepre. Ez idényben már többször előfordult, hogy nem neki való szerepkörrel próbálkozik meg. Érthetetlen vállalkozási kedve, még érthetlenebb az igazgató eljárása. Remete társulatának egyik legjobb ereje. Szereplése eléggé vonzó a közönségre, ha állandóan szerepelteti megszokottá válik, kimerülhet és úgy jár vele, mint tavaly, „skartba“ kerül. Kaposi (Okuli) remekül énekel. Radványi (Csepü) a lehető legrosszabb alakítást nyújtotta, teljesen készületlenül állt ki. Halasiné (Libuska) kellő érzékkel aknáztta ki szerepét. Virányi (Bonifác) a második felvonásban kiállhatatlan volt. Jó színész, de legtöbbször Paprika Jancsi publikumnak tekint bennünket és izetlenkedik. A harmadik felvonásban a reggelizési jelenetet Kaposi és Remete tulzásaikkal teljesen lerontották. Megrójuk Patakit (Lola) is, aki nem volt kellően disponálva, a harmadik felvonásban pedig késésével megállította a darabot.

Szombat, nov. 14.

Ma ismét premier volt, **A dollárkirálynő** Fall Leó három felvonásos operetteje. Akik azzal léptük át a színház küszöbét, hogy élvezetes csemegében lesz részünk, bizony csalódtunk. Távol sem állítjuk azt, mintha a dollárkirálynő valami értéktelen munka volna, szó sincs róla, de leri róla, hogy afféle postamunka. A zenének egy-két száma megkapó, legtöbbször azonban nyakatekert, hasonlít a klasszikus zenéhez: sokszor kell hallanunk, hogy megérthessük és valójában élvezhessük.

Összeségében a darab eléggé élvezetes, kacagtató. Pláne nagy színpadokon, ahol a sok trükk jobban érvényesülhet és mint látványosság első helyen áll, nálunk azonban semmivel sem állott felette a közepes sikerű operetteknek. Haraszi (Daisy) egy vérbeli szubrett routinejával sikkesen pajzánkodott a deszkákon. Játéka végtelenül bájos volt. Alakításával bármely nagy színpadon megállta volna helyét. Hangja csiesergő; melegséggel szuggerálta belénk a derűt. Partnerre Virányi (Schlick Hans) ismét semmibe sem vette a közönséget. A tapsokat arcminikával, sóhajtasokkal, szemforgatásokkal hálálta meg. Nyugodt lehet, a tapsok nem neki, hanem Haraszi kedves játékának szólnak. Ismét figyelmeztetjük, igyekezzék leszokni a színpadi hányvetéséről és viselkedjen a közönség iránt a kellő tisztelettel. Gózon (Dick) szinte szokatlan élénkséget tanusított. Rögtönzött is, amit Solymosy (Tom) homloka bizonyára megérzett. Barna Andor (Denes) unottan játszott, hangja még mindig fátyolos, fáradt. Kaposi (Alice) éneke kedves, hangja üdén csengő, a szöveget teljesen kidomborítja, hanganyaga ezt a hatalmas erővel játszó zenekart is uralja.

Halasiné Etel (Miss Thomson) nagyon sok tapsot kapott. Csanádi (Labinska) ügyesen énekelt és kellően alakított.

A színpad roppant szegényes volt, holott más alkalomkor fényesebb a berendezése és esinosabb csoportosítást látunk.

Vasárnap, nov. 15.

Délután Szigeti József kitünő népszínműve **A vén bakkancsos és fia a huszár** ment kielégítő jó előadásban.

Ambiciózus direktorunk vasárnap este ismét újdonsággal lepte meg a közönséget. **A szerencse fia-t** Drégely 4 felvonásos szatirikus komediáját kedvezően fogadta közönségünk. Csupa bolondabbnál-bolondabb helyzet, különösen a kibontakozásnál káprázatos gyorsasággal perdül le, az ember rá sem ér gondolkozni, csak nevet a kifogyhatatlan ötleteségen. Természetesen más kérdés aztán az, hogy van-e ennek belső értéke; habozás nélkül „nemmel” felelhetünk. De hát ma már ritkán keressük az értéket, hanem egyedül a szórakoztatót.

Szontagh tanár, aki Varga szabó leányát, Irént feleségül akarja venni „Urak és munkások” címen egy munkát irt, amely Kormos Antal szabólegénynek, egy elzüllött nemesi család sarjának kezeibe kerül. Kormosban a mű olvasása alatt megérlelődik, hogy ő szerencse fiának született s csak alkalomra vár, hogy helyzetéből kiemelkedhessen. Epreskerti Reiner udvari tanácsos estélyt ad, amelyre a miniszter is kilátásba helyezte elmenését. Gálkúti vicinális igazgató, aki egy ízben inzultustól mentette meg a minisztert, az estélyen kérelemmel akar hozzáférközni és ezért frakkját Varga szabóhoz adja vasaltatni. Kormos az igazgató frakkját és bundáját felpróbálja, majd eltökéli, hogy a milliomos udvari tanácsos estélyén megjelenik. Az estélyen megismerkedik Álmodai egyetemi tanár feleségével, aki az érkező miniszternek bemutatja. Kormos az „Urak és munkások”-ból vett idézeteivel annyira bámolatba ejti a minisztert, hogy az kegyeibe fogadja és kíséretében távozik el az estélyről. Kormost Reiner képviselővé választja, Szontagh pedig Kormos titkárja lesz és annak neve alatt adja ki művét.

Reiner nagy hozománnyal felkinálja Kormosnak leányát Emmát és abban álla-

podnak meg, hogy vasárnap megkéri. Időközben azonban Szontagh tanár feleségét Irént Kormossal pásztorórán lepi meg, ahol szemére veti Kormosnak, a nagy embernek hálátlanságát és leleplezéssel fenyegeti. Reiner estélyt tart azon célból, hogy Kormos megkérje leánya kezét. Az estélyen megjelennek mindazok, akik Kormos leleplezésére törekednek. Itt derül ki, hogy Kormos kereskedelemügyi miniszter lett és Szontagh államtitkárául hívta meg. A milliomosleány menyasszonya lesz. Epreskerti Reiner (Remete) és felesége Stefánia (Halasiné), Szücs könyvkiadó (Kabos) és Szontagh Márton (Gózon) kabinetalakítás nyújtottak. Zarái Zimkó (Hódy) szavalt, élvezhetetlen volt. Tarnó újságíró (Tarnay) jobban kiaknázhatta volna hálás szerepét. Sebes György (Barna) a legnagyobb igyekezettel azon volt, hogy tökéleteset nyújtson. Dávid Lili (Haraszi) Reiner Emma (Halasi Mariska) bájosak voltak. Virányi (Kormos) egy mesésen ügyes színpadi stréber, tud szeretetreméltó lenni, de képes arra is, hogy a másik pillanatban a közönség gúnymosolyát provokálja. Alakítása elsörendű, brillians volt. Csanádi Irmának egyszerűséggel végigjátszott Irénje a harmadik felvonásban a kellő drámai erőt nélkülözte. Énekéért és szép zongorajátékáért tapsot kapott.

Hétfő, nov. 16.

Ma már bérletben ment a **„Dollárkirálynő”**. Meleg elismeréssel kell megemlékeznünk Harasziérról, aki Daisy végtelenül kedves szerepébe belevitte pajzán elevenségét. Partneréről már nem beszélhetünk oly dicsőretekkel. Nem volt hangjánál, a dallam menete különben sincsen hangjának terjedelméhez szabva, egyébként készséggel konstataljuk, hogy határozott jóakarattal igyekezett hálás szerepét kiaknázni. Mamár Barnáról is mondhatunk bírálatot s azt hisszük, hogy nem elhírtelenkedett, ha azt állítjuk, hogy teljes fényben csillogtatta behizelgően lágy és mégis eléggé csengő hangjának tisztaságát s ének tudásának művészetét. Fegyelmezetlen karénekek, hamis intonációk, folytonos nevetgélések, hangos megjegyzések és rögtönzött szójátékok visszatetszőleg hatottak. A zenekar tulerős játéka az énekeseket teljesen elnyomta.

Kedd, nov. 17.

Csiky Gergely darabjából alkalmazta énekes színpadra a **„Nagymamát”** Pásztor Árpád. A zenéjét Mader Rezső szerezte. Értékes munkát adtak szerzők. Legjobban bizonyítja ezt a közönség áhitatos figyelme, amellyel az előadás minden fázisát kísérte. A szereplők is minden igyekezetüket és ambiciójukat belevitték művészetükbe. Jó munkát végeztek, dicséret illeti egyaránt valamennyiüket. Kaposy (Szerény grófnő), Virányi (gróf Szerény), Radványi (idb. Örkényi báró), Peterdi (Márta), Kabos (Todorka), Halasiné Etel (Langó Szeráfin), Solymosy (Kosztá), B. Fehér Laura (Trézi) művészi alakításukkal számtalanszor kiérdemelték a tapsot. A második felvonás megnyitó jeleneténél a kar, közönségünk által már ismert „Sorrentói emlék” gyönyörű dalkeringőt kissé hamisan intonálta. Különösen tetszett Virányi (gróf Szerényi Ernő) és Pataki (Piroska) kettőse, amit dacára annak, hogy Pataki sem szöveggel, sem dallammal nem volt tisztában, megisméltették. —r.

Nomina odiosa.

Közl: Dr.

A múlt héten gazdag aratása volt az alkoholnak. Időrendben ez az első eset,

melynek szerencsétlen áldozata egy nyugalmazott katonatiszt, akit pályáján már régen megakasztott az alkohol, most pedig az életét oly borzalmas módon oltotta ki. Saját magát gyújtotta fel s elpusztult. Egyébként az alkohol már régen elvette az eszét; esendes élő halott volt.

Egy sztapári gazdaember beszeszelve indult a sinek mentén haza felé. Utközben valószínűleg elnyomta az álmot s a vonat elgázolta.

Az alábbi esetnek egy kőműves a szomorú hőse, aki részegen került haza s mert az ajtót zárva találta, kezével beverte az ablakot. Az üveg elvágta az ütőerét s ha rögtön orvosi segélyben nem részesül, elvérzett volna. A lecke azonban nem használt. Tovább részegeskedett, felesége ott hagyta, családi élete teljesen fel lett dülva. E feletti elkeseredésében boros állapotban felakasztotta magát. Szerencsére (vagy talán szerencsétlenségére) még idejekorán észrevették s veszedelmes helyzetéből kiszabadították. Mindezek dacára tovább is ivott. Aki egyszer rabja lett az alkoholnak, az nem képes karmai köül menekülni. Azért **óvakodjunk az első pohártól**. Ez a legbiztosabb mód az alkohol számtalan káros következményének az elkerülésére.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdtszék. A zombori kir. törvényszék mint esküdthírség folyó hó 16-án kezdte meg ez évi utolsó ciklusának működését. 16-án tárgyalta Ujvári Lajos s két társának ügyét, kik gyújtogatás büntette miatt kerültek 15—16 éves korban a vádlottak padjára. A fiatal bezdáni csavargók berugva boszúból felgyújtottak egy kazal szénát s minthogy akkor tettüket fel nem fedezték, ebbeli gyakorlottságukat érvényesíteni akarták akkor is, midőn elhatározták, hogy Majtány és Schneller kereskedők boltjába betörnek. Tudva, hogy tűzoltók s tűz esetén az oltáshoz sietnek, ismét gyújtogattak, most azonban rajta veszték. A bíróság fiatal korukra való tekintettel, 6, 8 és 12 hónapi fogházra íteltettek el.

Tárgyalatni fognak: Folyó hó 17-én Kálóczi József szándékos emberölés büntette; 18-án Probojesevits András szándékos emberölés büntette; 19-én Farkas Péter szándékos emberölés büntette; 20-án Kunity Voin gyilkosság büntette; 21-én Klincsá József gyilkosság büntetének kísérlete; 23-án Illy Lázár rablás büntette; 24-én Galambos János emberölés büntette.

Lázár-ügy. Olvasóink emlékezni fognak, hogy folyó évi husvét napján Lázár Tamás és István Berlekovits Lázárnét megölték, férjét pedig súlyosan megsebesítették. Az esküdthírség felmentette a két vádlottat. Kimondván, hogy tettüket jogos önvédelemben követték el. Ezzel azonban az ügy nem nyert befejezést, mert Berlekovits Lázár kártérítésért perelte be a két Lázár fiut. A zombori kir. járásbíró elutasította felperest keresetével azon indokolással, hogy mert az esküdthírség a jogos önvédelmet állapította meg, kártérítésnek alapja nincsen. A kir. törvényszék mint polgári felebbezési bíróság ezzel szemben kimondotta, hogy az esküdthírség felmentő ítélete nem köti a polgári bírót s ha más-különben fenforog a kártérítés alapja, felperes keresetének hely adandó; egyben utasította a járásbíróra, hogy új eljárásban vizsgálat tárgyává tegye, vajjon tényleg fenforog-e jogos önvédelem. Így előállhat az a ritka eset, hogy a polgári bíróság nem állapítja meg a jogos önvédelmet ott, ahol a büntetőbíró azt fenforognak találta.

BUDAPESTI Szivattyú- és Gépgyár Rt.

= BÁCSEMEGYEI KÉPVISELETE =
SZELES JENŐ Zombor.

== MINTARAKTÁR ==
kútszivattyúkban és tűzifecskendőkben.
HAZAI GYARTMANY.

345-35-24

35-24

34932. sz. 1908.

Versenyfárgyalási hirdetés

(rostált kavics szállítására.)

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a marosvásárhely-szászrégeni vonal kavicsoláshoz szükséges 32000 m³, azaz harminckettőezer köbméter rostált kavics szállításának biztosítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet. A szükséges kavics mennyiség az alábbi határidők alatt szállítandó be és pedig:

1909. évi március	hó 15-ig	5000 m ³
1909. " "	" 31-ig	5000 "
1909. " április	" 15-ig	5000 "
1909. " "	" 30-ig	5000 "
1909. " május	" 15-ig	5000 "
1909. " "	" 31-ig	5000 " és
1909. " június	" 10-ig	2000 "

Az ajánlati minta és a pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók és megtekinthetők.

Az ajánlatok csakis a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállításhoz a következő feltételek irányadók:

A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint az alábbi különleges, nemkülönben a jelen pályázati feltételek értelmében eszközözendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlat egész szükségletre, vagy annak bármely részmenyiségére is szólhat.

Az ivenként egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott, szabályszerűen kiállított, aláírt és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlat ezen alábbi külcimmal:

"Ajánlat rostált kavics szállítására a 34932 908. számhoz" 1908. évi november 28-ig déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez (Kolozsvár, Boesky-ter 4. sz.) benyújtandó vagy posta útján beküldendő, megjegyezvén, hogy csakis ezen feltételeknek megfelelő ajánlatok fognak tárgyalás alá vetetni.

A versenyfárgyalás 1908. november hó 28-án a kolozsvári üzletvezetőség általános osztályában déli 12 órakor fog megtartatni, ahol az ajánlatok felbontatnak. Az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői a versenyfárgyaláson jelen lehetnek. Az odaitelés időpontja az ajánlatok felbontási idejétől számítól 4 hétben, azaz 1908. évi december hó 26-ig állapittatik meg, mely időpontig az ajánlattevők ajánlataikkal kötelezettségben maradnak és azokat vissza nem vonhatják.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1908. évi november hó 27-én déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál lóteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

A bánatpénz hivatkozással jelen hirdetményre, említett gyűjtőpénztárhoz külön borítékban küldendő be.

Kolozsvár, 1908. október hóban.

Az üzletvezetőség.

447-3-3

(Utánnomást nem díjazatik.)

249079/908. szám.

Félaru vasuti jegy váltására

- - - jogosító - - -

arc képes évi igazolványok

kiállítására és a már használatban
- - levőknek érvényesítése - -

== az 1909-ik évre. ==

Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok félaru vasuti jegy váltására jogosító arc képes évi igazolványai a jövő 1909-ik évre leendő érvényesítés végett a magyar királyi államvasutak igazgatóságához (Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 73. sz.) már folyó évi október hó 15-étől kezdve beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-éig okvetlenül beküldendők.

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évben arc képes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1909-ik évre azonban ily igazolványt maguk részére szerezni kívánnának, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniük.

Különösen figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéseért és az újak kiállításáért járó 1 korona kezelési illeték m. kir. postabélyegeken rovándó le. A postabélyegek a betérjesztendő névjegyzékre, vagy kérvényre ragasztandók fel.

Készpénz vagy okmánybéllyel ellátott illeték fejében nem ragasztatik fel.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy a folyamodványon a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek azt, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

Budapest, 1908. szeptember hó 24.

**A magyar királyi államvasutak
igazgatósága.**

(Utánnomást nem díjazunk.)

390-14-8

205769/FIV. 908. szám.

HIRDETMEYNY.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur öngyméltóságának folyó évi július hó 30-án 64284/III. szám alatt kelt rendelete értelmében az 1897. évi 139366/897., továbbá 1898. évi 76184/898., valamint 1898. évi 157803/898. és 1903. évi 113303/903. szám alatt hirdett azon hajózási, szállítási és kezelési, valamint vasuti szállítási póthatáridők, melyek a m. kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság Bosna-Rača, Obrenovac és Sabac hajóállomásain az osztrák-magyar és bosnyák-hercegovinai, valamint a nemzetközi forgalomban közvetlen fuvarlevelekkel feladott szilva és szilvaizsállítmányok részére engedélyezettek, folyó évi augusztus hó 31-én érvényen kívül helyeztetnek.

Egyben közhírré tesszük, hogy miniszter ur öngyméltósága idézett rendeletével engedélyezte, hogy folyó évi szeptember hó 1-től kezdve a vasuti üzletszabályzat 63. §. (3.) 1. és 4., valamint a vasuti áru fuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14-ik cikkéhez tartozó végrehajtási határozmányok 6. §. (3.) 3. pontja alapján, a m. kir. államvasutak alább megnevezett áru felvételi kirendeltségeinél, ugy a magyar, osztrák és bosnyák-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban való szállításra közvetlen fuvarlevelekkel feladott áruk után, az alábbi szállítási póthatáridőket számíthassuk fel, u. m.:

1. Bosna-Rača-n, a m. kir. államvasutak áru felvételi kirendeltségénél feladott s a

Mitrovicai szárapart állomáson való átrakással szállított kocsirakományu teheráru szilva- és szilvaizsküldemények után 9 napot,

2. Obrenovac-on, a m. kir. államvasutak áru felvételi kirendeltségénél feladott s a Zimony állomáson való átrakással szállított kocsirakományu teheráru szilva- és szilvaizsküldemények után 12 napot,

3. Sabac-on, a m. kir. államvasutak áru felvételi kirendeltségénél feladott s a Klenaki szárapart állomáson való átrakással szállított kocsirakományu teheráru szilva- és szilvaizsküldemények után 8 napot.

Budapest, 1908. évi augusztus hóban.

**A m. kir. államvasutak
igazgatósága.**

458-1

38671/908.

Pályázati hirdelmény.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége a vonalain 1909. évben szükséges 6500 drb III-ad rangu tölgy talpfa és 12 m³ tölgy váltó talpfa szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségénél megszerezhető és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és valamennyi üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános és különleges szállítási feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetők. Az általános feltételek ára 50, a különlegeseké pedig 30 fillér darabonként, melyhez postán szállítás esetén bérmentesítésre 20 fillér is beküldendő a nevezett hivatalhoz.

Az ivenként egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott ajánlati felhívások ezen külcimmal: "Ajánlat 38671 908. szhoz" 1908. évi november hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez benyújtandók vagy postán beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1908. év november hó 27-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál lóteendő, esetleg posta útján oda beküldendő.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülönben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett, figyelembe vételre nem számíthatnak.

446-3-3

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

296926. F. II. sz.

Menetrendmódosítás.

Az oravicza—resiczabányai h. é. vasut németbogsán—resiczabányai részvonalának megnyitása napjától a vojtek—németbogsáni vonalon közlekedő 5478. sz. személyszállító tehervonat menetrende csekélyebb mértékben, a jelenleg Németbogsántól csak Gattájáig közlekedő 5477. sz. személyszállító tehervonat menetrende pedig olyképp fog módosulni, hogy Németbogsánról a jelenlegi 2 óra helyett már d. u. 1 óra 25 perckor fog inditadni és Vojtekig fog közlekedni, hol Baziás felé esatlakozást nyer.

Budapest, 1908. november 11.

A forgalmi főosztály igazgatója:

Kotányi.

465-1